

Studiegids

Opleiding Specialist Hoogbegaafdheid

In Nederland hebben we vele jaren inspanning verricht om te zorgen dat de leerlingen, die leerachterstanden hebben, zoveel mogelijk passende ondersteuning krijgen om zich tóch te kunnen ontwikkelen. Vanuit het potentieel van het kind wordt er alles gedaan om het kind te laten leren, groeien en ontwikkelen.

Deze inspanningen zijn minder vanzelfsprekend voor leerlingen die een (flinke) leervoorsprong kennen. Zij redden zich wel, is de gedachte. Helaas kunnen zij vaak niet vanuit hún potentieel leren, groeien en ontwikkelen, tenzij ook voor deze leerling een passend onderwijs aanbod komt.

Gelijke kansen door ongelijk onderwijs is onze basis in de opleiding specialist Hoogbegaafdheid.

Wij hebben deze studiegids samengesteld om het overzichtelijk te houden. Via de inhoudsopgave kun je gericht de voor jou belangrijke informatie vinden. Natuurlijk hopen wij volledig te zijn in deze gids, maar... het kan zo zijn dat jouw vraag niet, of niet volledig, beantwoord wordt. Mail ons dan gerust via: info@specialisthoogbegaafdheid.nl

We kijken er naar uit om jou een leerzame tijd te bieden!

Agnes Maassen, Sonja Morbé en Merel Sprong

Inhoudsopgave

Opbouw & Inhoud	3
Opleidingsonderdelen	3
Inhoud per module	4
Opbouw & studiebelasting.....	8
Opleidingsniveau	9
Dit is wat je online krijgt.....	9
Toegang tot de academie & Toegangsperiode	9
Video's.....	9
Documenten	9
Timeline documenten – overzicht video's	10
Dit is wat je persoonlijk van ons krijgt.....	10
Literatuur	10
Studieplanner	10
Huiswerkopdrachten	10
Praktijkbijeenkomsten.....	10
Werkbijeenkomsten	11
De docenten	11
Expertise en netwerk	11
Praktische zaken.....	12
Inschrijven	12
Kosten en annuleren	12
Groepsgrootte en startdatum	12
Actuele data en locatie	12
Vragen?	13

Opbouw & Inhoud

Opleidingsonderdelen

Onze opleiding bestaat uit online- en contactonderwijs (blended learning). Hiermee geven we het beste van twee werelden. De opleiding is gebaseerd op 3 pijlers. Deze drie pijlers zitten in elkaar verweven en geven jou de gelegenheid de rol van specialist hoogbegaafdheid uit te voeren.

Pijler 1: Kennis & Inzichten

De basis voor een specialisme hoogbegaafdheid is in onze ogen het leren kennen van de theorieën. Over hoogbegaafdheid zelf, maar ook over onderwijs. Vervolgens maken we de vertaalslag naar de praktijk. Er is eerst inzicht nodig om van daaruit te gaan handelen.

Voor pijler 1 kennis en inzicht bieden we:

- module 1 t/m 5 in onze online academie
- je leert in je eigen tempo en omgeving (zet ons op pauze, kijk na een paar maanden nog eens en sla over wat je al weet; je hoeft dus niet braaf alles 'uit te zitten')
- je maakt een eigen product waardoor je verdiepende specialistische kennis en inzichten gaat krijgen op een eigen gekozen onderwerp
- je ontmoet gelijkgestemden om ook van hun kennis en inzichten te ontvangen

Pijler 2: Oefening & Gesprek

In de praktijk gaat het regelmatig anders dan wat we in de theorieën lezen. We vinden het daarom erg belangrijk om in contact te zijn met elkaar. Op die momenten behandelen we casuïstiek, doen we oefeningen, bereiden we lessen of leerlingbegeleiding voor en staan we stil bij de vragen die er zijn. Zo leren we van elkaar en groeit iedereen in zijn rol als specialist.

Voor pijler 2 oefening en gesprek bieden we:

- 6 praktijkbijeenkomsten: 6 halve dagen voor module 1 t/m 4
- 1 gesprekdag: 1 hele dag voor module 4
- 6 werkbijeenkomsten: 6 halve dagen voor module 5
- ruimte voor écht contact, praktijkvragen én de toepassing staan centraal, er gaat geen tijd meer verloren aan behandelen van theorie, dus je hebt een hoger leerrendement door de blended learning structuur

Pijler 3: Creëren vanuit Autonomie

Met de theorie en praktijkervaring uit de opleiding als basis, ga je aan de slag om een eigen product, plan of werkwijze te ontwikkelen. Het wordt een product wat bij je past, wij ondersteunen en begeleiden het proces. Door echt tijd in te plannen voor het ontwikkelen van een product lukt het om net datgene te maken dat je goed kan gebruiken in de praktijk.

Voor pijler 3 creëren vanuit autonomie bieden we:

- module 5 in de online academie
- we ontmoeten elkaar tijdens de 6 werkbijeenkomsten: 6 halve dagen, die deels samen met de praktijkbijeenkomsten worden ingepland.
- onze persoonlijke ondersteuning, kennis en begeleiding
- gelijkgestemden die ook hun kennis en ervaring met jou kunnen delen (samen weet en kun je meer)

Bij de producten kun je denken aan: een beleidsplan, opzetten plusklas, lessenreeks, praktijk(website) spelmateriaal, onderzoek doen, het testen van een curriculum, motivatie verhogen bij kinderen.

Inhoud per module

Module 1-1 Basis signaleren

Je leert onder andere:

- Wat de kenmerken van hoogbegaafdheid zijn.
- Welke definities en profielen er over hoogbegaafdheid zijn.
- Het signaleren van de hoogbegaafde leerlingen en welke bronnen je hiervoor kunt gebruiken.
- Het interpreteren van een IQ test.
- Hoe vooroordelen ontstaan en welk hardnekkig zijn in onze samenleving.

Module 1-2 Verdieping signaleren

Je leert onder andere:

- Wat onderpresteren is.
- Hoe onderpresteren ontstaat.
- Op welke punten je moet letten om onderpresteren te signaleren.
- Het verschil tussen diagnose en misdiagnose.
- Wat is twice-exceptional en hoe ga je ermee om.
- Wat is a-synchrone ontwikkeling en hoe ga je ermee om.

Module 2-1 Doelgericht leren: compacten, verrijken, leerdoelen

Je leert onder andere:

- Welke aspecten van ons huidige onderwijssysteem niet passen bij hoogbegaafde leerlingen.

- Wat hoogbegaafde leerlingen belangrijk vinden aan een leerkracht.
- Hoe je de taxonomie van Bloom kunt inzetten.
- Wat de richtlijnen zijn voor compacten en verrijken.
- Hoe het zit met versnellen.
- Aan welke eisen goed lesmateriaal moet voldoen.

Module 2-2 Beleid

In deze module leer je beleid te maken om passend onderwijs voor hoogbegaafde leerlingen te realiseren.

Je leert onder andere:

- Wat is beleid versus wat is een protocol
- Aanleiding, noodzaak, missie en visie van beleid
- Duiding geven aan hoogbegaafdheid
- Doelgroep, doelstelling en resultaten van beleid
- Taken, rollen bevoegdheden verdelen
- Wat is een goede (HB) leerkracht?
- Leerlijnen, leerdoelen en materiaal
- Verrijken: verdiepen, verbreden, versnellen
- Planning en begroting
- Communicatie, monitoren, evalueren

Module 3-1 Executieve functies

Je leert onder andere:

- Wat zijn executieve functies?
- Waar en hoe ontwikkelen zij zich in het brein?
- Wat moet je absoluut weten over het ontwikkelen van de executieve functies?
- Hoe maak je een handelingsplan?
- Waarom is metacognitie ontwikkelen zo belangrijk bij (hoog)begaafde leerlingen?

Module 3-2 Creativiteit en autonomie

Je leert onder andere:

- Op welke manier creativiteit en autonomie bij hoogbegaafdheid horen. En hoe je deze kenmerken kunt bevorderen.
- Wat ambiguïteit is en hoe dit van invloed is op de creatieve hoogbegaafde leerling.
- Hoe de mate van sturing in de klas kan zorgen voor irritatie of juist onzekerheid.
- Maak kennis met verschillende werkvormen (oa. filosofie, de denksleutels en O&O leren).

Module 3-3 Sensitiviteit

Je leert onder andere:

- Sensitiviteit in de modellen: hoogsensitief, biologische sensitiviteit,

overexcitabilities

- Overprikkeling – onderprikkeling
- Fases van ontwikkeling volgens Dabrowski (Positieve desintegratie)
- Lessen maken om de kwaliteiten van de intense gevoelens te ontwikkelen

Module 3-4 Mindset

Je leert onder andere:

- Het verschil tussen de sport- en de cognitieve mindset.
- De theorie van de vaste en de groeimindset.
- Welke misverstanden er zijn rondom de mindsettheorie.
- Hoe het brein zich ontwikkelt.
- Je leert over attributiestijlen, groeitaal en strategietraining.

Module 3-5 Faalangst

Je leert onder andere:

- Wat faalangst is.
- Welke vormen faalangst er zijn.
- Welke boodschap hoort bij faalangst.
- Welke stappen kun je nemen om faalangst te verminderen.
- Faalangst versus veerkracht.

Module 4-1 Onderpresteren

In deze module leer je aan de slag te gaan in je rol als specialist hoogbegaafdheid.

Je leert onder andere:

- De definitie van onderpresteren
- Relatief / absoluut onderpresteren
- Hoe signaleer je onderpresteren
- Wat is motivatie
- Definitie (autonome) motivatie
- Saai dingen doen / leren
- Renzulli over interesse
- Balans saai/leuk
- Vaardigheden
- Anders denken/voelen
- Relatie leerling – leerkracht
- Handelingsplan onderpresteren
- Andere kijk op onderpresteren

Module 4-2 Begeleiden en coachen

In deze module leer je aan de slag te gaan in je rol als specialist hoogbegaafdheid.

Je leert onder andere:

- Hoe je een autonomie ondersteunend gesprek voert.

- Meer over de coachende benadering van hoogbegaafde kinderen.
- Het verschil tussen motivatie en stimuleren.
- Welke stappen er in een coachingstraject zitten.
- Hoe weerstanden ontstaan en hoe je ze kunt onderzoeken.

Module 5 Lerend ontwikkelen

In deze module ga je aan de slag met het ontwikkelen van een eigen product. Een product waar jij wat aan hebt en dat het passende onderwijs voor hoogbegaafde kinderen beter maakt. Uiteraard met onze begeleiding.

Opbouw & studiebelasting

Hieronder geven we je een kort overzicht van alle modules en hoe deze gepland worden. Tevens vind je in de laatste kolom de studiebelasting.

Online Leren	Live bijeenkomsten (10 momenten)	Studiebelasting (incl. literatuur, opdrachten en verwerking)
M1-1	Praktijkbijeenkomst 1 Halve dag	15 uur
M1-2	Praktijkbijeenkomst 2 Halve dag	29 uur
M2-1		
M2-2	Praktijkbijeenkomst 3 Halve dag	30 uur
M3-1		
M3-2	Praktijkbijeenkomst 4 & werkbijeenkomst 1 Hele dag	38 uur
M3-3		
M3-4	Praktijkbijeenkomst 5 & werkbijeenkomst 2 Hele dag	30 uur
M3-5		
M4-1	Praktijkbijeenkomst 6 & werkbijeenkomst 3 Hele dag	29 uur
M4-2	Praktijkbijeenkomst 7 Hele dag	12 uur
-	Werkbijeenkomst 4 Halve dag	7 uur
-	Werkbijeenkomst 5 Halve dag	7 uur
	Werkbijeenkomst 6 Halve dag	7 uur
		Totaal studiebelasting: 204 uur

Opleidingsniveau

Het opleidingsniveau is hbo. De opleidingsduur voor de volledige opleiding inclusief certificering is 10 maanden. Je hebt wel 20 maanden toegang tot de online academie.

Dit is wat je online krijgt

Ons online aanbod bevindt zich in een online academie op de volgende locatie: <https://online.wijssein.nl/specialist-hb/>

Zonder licentie is het al mogelijk om de **rondleiding** te bekijken en zo een kijkje achter de schermen te krijgen. Ook kun je op deze pagina kennismaken met Sonja en Merel door middel van hun persoonlijke **kennismakingsvideo**.

Toegang tot de academie & Toegangsperiode

Je krijgt aan de start van de opleiding direct 20 maanden toegang tot de gehele online opleiding van de specialist hoogbegaafdheid opleiding. Hierdoor kun je wat leerstof betreft echt je eigen tempo aanhouden. Wil je sneller door de stof? Of heb je vragen over een module die nog gaat komen? Dan kun je je leershonger gelijk bevredigen.

De toegang krijg je via een licentie, waaraan een gebruikersnaam en wachtwoord gekoppeld zijn. Het wachtwoord kun je zelf aanpassen. Deze licentie is persoonlijk en mag jij alleen gebruiken.

Video's

Per onderdeel ontvang je kennisvideo's, waarin ook praktische zaken als werkvormen, lesideeën en signalerings- & vragenlijsten worden besproken. De video's variëren in duur van 3 tot 40 minuten. En je kunt natuurlijk starten, pauzeren en stoppen wanneer jij wilt. Er zijn 160 video's in de volledige opleiding beschikbaar voor je.

Documenten

Per deel is er een online map waar je het volgende vindt:

- Documenten behorend bij de video's
- Vele overige documenten met achtergrond informatie of praktische werkdocumenten (bijvoorbeeld signaleringsformulieren en lesmateriaal)
- De verplichte huiswerk- & leesopdrachten.
- Literatuurlijst met van harte aanbevolen leestips.

Timeline documenten – overzicht video's

We bieden timeline documenten bij de verschillende delen. Daarin vind je terug wat er in de video's wordt behandeld en hoelang de video's duren. Zo kun je altijd makkelijk de juiste video terugzoeken als je een onderwerp nog een keer opnieuw wilt zien. Ook verwijzen we hierin naar video's op internet die aanvullend zijn op onze lessen.

Dit is wat je persoonlijk van ons krijgt

Literatuur

Twee boeken zijn verplichte literatuur. De boeken zijn zeer gewaardeerd door leerkrachten vanwege de praktische en heldere informatie in het Nederlands. **De boeken zijn inbegrepen** bij de opleiding en ontvang je tijdens de eerste bijeenkomst.

- Schrover, E. (2015) *Uitdagend onderwijs aan begaafde leerlingen*. Assen, Van Gorcum
- Bakx, A., Boer, E. de, Brand, M. van den, Houtert, T. van (2016) *Werken met begaafde leerlingen in de klas*. Assen, Van Gorcum

Je ontvangt daarnaast ook twee boeken die Merel en Sonja zelf hebben geschreven.

- Sonja Morbé (2023) *Uitdagend of verrijkend onderwijs?*
- Merel Sprong (2023) *Moeiteloos opvoeden*

Studieplanner

Zodra je start met de opleiding ontvang je van ons een studieplanner. Daarin vind je alles wat je minimaal voor een bijeenkomst online bekeken moet hebben. De huiswerkopdrachten en inleverdata staan erin en natuurlijk de data van alle bijeenkomsten.

Huiswerkopdrachten

Gedurende de opleiding krijg je zes opdrachten. Je gaat signaleren(1), materiaal beoordelen(2) een interventieplan maken(3) en lessen bedenken (4 en 5). Ook ga je een eigen product maken (6). De opdrachten lever je in via de mail en wij geven je persoonlijke feedback. Wij hebben ervoor gezorgd dat alle opdrachten ook te maken zijn wanneer je zelf niet voor de klas staat.

Praktijkbijeenkomsten

Tijdens de praktijkbijeenkomsten besteden we aandacht aan:

- Alle vragen en opmerkingen die je hebt n.a.v. de online modules.
- Het versterken van jouw rol als specialist hoogbegaafdheid.
- Praktijkvoorbeelden & casuïstiek.
- Opdrachten, oefeningen en (les)inspiratie.
- Het uitwisselen van ervaringen met elkaar.

Werkbijeenkomsten

Tijdens de werkbijeenkomsten ontvang je persoonlijke begeleiding. We zijn er met elkaar om:

- Te brainstormen wat echt een meerwaarde zou zijn voor jouw (onderwijs)praktijk.
- Bij jou aan te sluiten: we bieden structuur waar nodig en laten deze voor anderen juist los.
- Een vraagbaak te zijn en elkaar te inspireren.
- Echt tijd vrij te maken voor productontwikkeling, waar je tijdens je werk of het dagelijks leven maar niet aan toe komt.

De docenten

De online opleiding wordt gegeven door Merel Sprong en Sonja Morbé. Zij delen afwisselend hun kennis in leerzame en inspirerende video's. Zij zijn wekelijks werkzaam in de praktijk van het onderwijs: op reguliere scholen, bij scholen met fulltime hoogbegaafdheidsonderwijs, bij besturen en/of samenwerkingsverbanden. Je ziet in de video's dan ook de koppeling tussen theorie en praktijk terug.

De praktijkbijeenkomsten en werkbijeenkomsten worden afwisselend gegeven door Sonja Morbé, Agnes Maassen en/of Merel Sprong.

Expertise en netwerk

De gezamenlijke expertise van Merel, Sonja en Agnes bestaat uit meer dan 20 jaar beleid- en projectmanagement ervaring, ruim 12 jaar specialisatie in passend onderwijs voor hoogbegaafde leerlingen en 10 jaar basisonderwijs (lesgeven in de klas: onderbouw, midden- en bovenbouw).

Daarnaast werken we samen met diverse andere specialisten, waardoor we snel aanvullende informatie en praktijkervaringen kunnen verkrijgen (indien nodig) die cursisten kunnen gebruiken op school of tijdens de opleiding.

Praktische zaken

Inschrijven

De inschrijving voor de opleiding vindt plaats via dit formulier:

<https://forms.office.com/e/m2Z43wsvEa>

Kosten en annuleren

De opleidingskosten worden betaald door het samenwerkingsverband. De opleidingskosten zijn inclusief (online) materiaal, een opleidingsmap, lunch (4x), twee studieboeken en twee boeken geschreven door de trainers.

Voor de annuleringsregeling tussen cursist en het SWV PO Midden-Holland geldt dat je tot 25-11-2024 kosteloos kunt annuleren.

De opleiding wordt dus 'gratis' aan de scholen binnen het samenwerkingsverband PO Midden-Holland aangeboden. Dit betekent echter niet dat de deelname vrijblijvend is. Bij een no-show of voortijdige beëindiging van de opleiding zonder legitieme reden zullen de gemaakte kosten in rekening worden gebracht bij de school/ schoolbestuur. Indien je vragen hebt over het annuleren neem dan contact op met Fraukje Selen: f.selen@ondersteuningvoortalent.nl

Groepsgrootte en startdatum

De opleiding heeft een groepsgrootte van minimaal 10 en maximaal 18 deelnemers. De startdatum is 29 januari 2025.

Actuele data en locatie

De locatie wordt verzorgd door het samenwerkingsverband en dit wordt uiterlijk 2 maanden voor aanvang van de opleiding bekend. De data, tijden en een beknopte planning vind je hieronder. Er zijn 10 contactdagen: praktijk- en werkbijeenkomsten. Het zijn woensdagen. Tijdens de hele dagen wordt door het SWV een lunch verzorgd.

Halve dagen:

- M1 – 29 januari 2025 - 13:00 tot 16:00
- M2 – 05 maart 2025 - 13:00 tot 16:00
- M3-1 – 09 april 2025 - 13:00 tot 16:00

Hele dagen (inclusief lunch):

- M3-2 – 14 mei 2025 - 9:30 tot 16:00
- M3-3 – 11 juni 2025 - 9:30 tot 16:00
- M4-1 – 02 juli 2025 - 9:30 tot 16:00
- M4-2 – 10 september 2025 - 9:30 tot 16:00

Halve dagen:

- M5-4 – 15 oktober 2025 - 13:00 - 16:00
- M5-5 – 19 november 2025 - 13:00 - 16:00
- M5-6 – 14 januari 2026 - 13:00 - 16:00

Opleidingsplanning	
5 uur eigen planning voorbereiding	Online leren M1-1
DATUM 29 januari 2025	Contactdag (halve dag)
4 uur eigen planning voorbereiding	Online leren M1-2
4 uur eigen planning voorbereiding	Online leren M2-1
DATUM 05 maart 2025	Contactdag (halve dag)
8 uur eigen planning voorbereiding	M2-2
6 uur eigen planning voorbereiding	M3-1
DATUM 09 april 2025	Contactdag (halve dag)
6 uur eigen planning voorbereiding	M3-2
6 uur eigen planning voorbereiding	M3-3
DATUM 14 mei 2025	Contactdag (ochtend) Lunch Werkbijeenkomst M5-1 (middag)
4 uur eigen planning voorbereiding	M3-4
4 uur eigen planning voorbereiding	M3-5
DATUM 11 juni 2025	Contactdag (ochtend) Lunch Werkbijeenkomst M5-2 (middag)
8 uur eigen planning voorbereiding	M4-1
DATUM 02 juli 2025	Contactdag (ochtend) Lunch Werkbijeenkomst M5-3 (middag)
2 uur eigen planning voorbereiding	M4-2
DATUM 10 september 2025	Gespreksdag (hele dag) Lunch
DATUM 15 oktober 2025	Werkbijeenkomst M5-4 (middag)
DATUM 19 november 2025	Werkbijeenkomst M5-5 (middag)
DATUM 14 januari 2026	Werkbijeenkomst M5-6 (middag)

Vragen?

We begrijpen dat je wellicht nog vragen hebt. Je kunt dan kijken of op onze website bij 'vaak gestelde vragen' het antwoord is te vinden:

<https://www.specialisthoogbegaafdheid.nl/opleiding-specialist-hoogbegaafdheid/> Maar we mailen of spreken ook graag met je. Neem dus

gerust contact op via: info@specialisthoogbegaafdheid.nl